Seinų St. 13

In 2018, three test pits (a total of 3 m^2) were excavated beside an outbuilding foreseen for reconstruction on the plot at Seinų St. 13. A 0.35–1.4 m thick cultural layer dating to the Stone Age and 17th–20th centuries was recorded (Fig. 1). It was determined that the lower horizons of the cultural layer in Test Pits 1–2 formed during the 17th–18th centuries. The lower dark earth layer excavated in Test Pit 2 could have formed during the Stone Age. A small number of finds were collected: sherds of 17th–18th-century household pottery and a flint blade (Fig. 2).

Simona Širvydaitė-Šliupienė,
Vida Kliaugaitė

Kauno, Maksimonių ir Nemunaičio gatvės

2017 m., dar vykstant nuotekų tinklų projektavimo darbams, Nemunaičio, Maksimonių, Kauno, Taurakalnio, Jazminų ir Smilties gatvių atkarpose, kurios patenka į saugomą Merkinės senojo miesto vietos ir Merkinės miestelio istorinės dalies teritoriją, atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai (ištirta 19 šurfų). Tyrimų metu nustatyta, kad vertingas kultūrinis sluoksnis yra išlikęs Kauno, Maksimonių ir Nemunaičio gatvėse (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 710). Šiose gatvėse naujai įrengiamų nuotekų surinkimo šulinių vietose 2018 m. spalio–gruodžio mėnesiais atlikti detalieji tyrimai (1 pav.). Iš viso ištirti 44 1–9 m^2 dydžio šurfai, bendras tyrimų plotas 101,5 m^2.

Kauno gatvėje ištirti šurfai 20–36 (šeši 2x2 m dydžio) naujai įrengiamų nuotekų surinkimo šulinių vietose gatvės važiuojamoje dalyje, vienuolika 1–2,5 m^2 dydžio šurfų išvadų į vartotojų sklypus šulinėlių vietose. Šurfuose 20–21, 25, 30–31 aptikti žemės judinimo darbų metu suardyti arba ne anksčiau kaip XIX–XX a. suformuoti sluoksniai. Kituose šurfuose tirtas 0,7–2,8 m storio XVI–XX a. kultūrinis sluoksnis.

1 pav. 2018 m. tyrimų situacijos planas: 1 – Merkinės senojo meisto vieta; 2 – 2018 m. tirti šurfai. V. Kliaugaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2018 investigation: 1 – the site in Merkinė Old Town; 2 – 2018 test pits.

Ankstyviausias kultūrinis sluoksnis – iki 80 cm storio juodos žemės su gana gausia XVI–XVII a. datuojama keramika, aptiktas šurfuose 28 ir 35. Virš jo glūdėjo 25–30 cm storio supustyto smėlio sluoksnis, virš kurio susiformavęs pilkos žemės sluoksnis su pavieniais neinformatyviais radiniais (gyvulių kaulais ir smulkiomis žiestos keramikos šukėmis). Kituose šurfuose pilkos žemės sluoksnis slūgsojo ant įžemio. Pagal negausius radinius šį sluoksnį galima datuoti (XVII?) XVIII–XIX a. Šurfuose 24, 26–28, 33–36 aptiktas XX a. I pusės grindinys, o šurfuose 28, 35–36 – du grindiniai, kuriuos skyrė griuvenų ar supiltinis rudos žemės sluoksnis su XIX–XX a. radiniais.

Šurfuose 29 ir 35 aptikta ankstesnio užstatymo liekanų. Šurfe 29 rasti 2 skirtingi mūrai: palei V sienelę viena eilė stambių tašytų akmenų, vietomis rištų trapiu kalkių skiediniu. Tai gali būti XX a. I pusėje dabartinėje Kauno g. 1 stovėjusio medinio Žydų liaudies banko pastato liekanos. Šis pamatas iš dalies stovi ant apardyto ankstesnio mūro, formuoto iš lauko riedulių ir keraminių plytų, rištų tvirtu kalkių skiediniu. Antrasis mūras kerta šurfą R–V kryptimi, jo išlikę 1–1,5 akmenų eilės, jis stovi ant pilkos smėlingos žemės sluoksnio, kuriame aptiktos 2 žiestos keramikos šukės. Šurfe 35 akmenų bei keraminių plytų, rištų trapiu kalkių skiediniu, mūras aptiktas tarp 2 grindinių (2 pav.).

2 pav. II grindinys ir mūras šurfe 35. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 2. Paving II and a masonry wall in Test Pit 35.

Maksimonių gatvėje ištirti šurfai 37–47 (trys 2x2 m dydžio ir vienas 3x3 m dydžio) naujai įrengiamų nuotekų surinkimo šulinių vietose gatvės važiuojamoje dalyje ir septyni 1 m^2 dydžio šurfai išvadų į vartotojų sklypus šulinėlių vietose. Šurfai 37, 44 ir 45 tirti iki projektinio gylio (1,7–2,4 m), juose fiksuoti maišyto ir supustyto smėlio sluoksniai su pavienėmis buitinės keramikos šukėmis. Kiti šurfai tirti iki įžemio. Šurfuose 39–41 vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta. Šurfuose 38, 42, 43, 46 ir 47 po maišyto ir supustyto nuo 90 cm iki 1,6 m storio smėlio sluoksniu tirtas 10–80 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis su negausiais ir mažai informatyviais XV–XVII a. datuojamais radiniais (žiestos keramikos šukėmis, gyvulių kaulais bei geležies šlaku).

Nemunaičio gatvėje ištirti šurfai 58–63 (šeši 2x2 m dydžio) naujai įrengiamų nuotekų surinkimo šulinių vietose gatvės važiuojamoje dalyje ir dešimt 1–1,4 m^2 dydžio šurfų išvadų į vartotojų sklypus šulinėlių vietose. Šurfuose 48–52 ir 57 įžemis nepasiektas (tirta iki projektinio 1,5–3 m gylio), likusiuose šurfuose įžemis pasiektas 1,6–3,6 m gylyje.

Šurfe 60 fiksuoti perkasinėti sluoksniai, šurfuose 48 ir 57 aptikti tik supustyto ar permaišyto smėlio sluoksniai su pavieniais XVII–XIX a. radiniais. Šurfe 63, po supustyto maišyto smėlio sluoksniais 2,7–3,1 m gylyje aptiktas molio, molio tinko ir degėsių sluoksnelis su puodyninių koklių, datuojamų XVI–XVII a., fragmentais. Panašu, kad šioje vietoje buvu-

siame šlaite buvo išpiltos griuvenos. Kituose Nemunaičio gatvėje tirtuose šurfuose aptiktas XVI–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis, kurį galima suskirstyti į 3 horizontus. Viršutinis buvo iki 1,5 m storio, sudarytas iš supiltinių (ar užslinkusių) rudo, gelsvo, pilko smėlio sluoksnelių su smulkia žiesta keramika, būdinga XVII–XIX a. Giliau slūgsojo iki 50–70 cm storio supustyto smėlio be radinių sluoksnis. Po supustytu smėliu fiksuotas juodos žemės sluoksnis su gausia XVI–XVII a. būdinga keramika, gyvulių kaulais. Ryškiausiai šie 3 horizontai išsiskyrė šurfuose 49, 61 ir 62. Šurfo 62 apatiniame horizonte, 2,8 m gylyje aptikta nedidelių akmenų, rištų moliu, konstrukcija – statinio pamatų liekanos (3 pav.). Šurfe 53, 1,6–1,85 m gylyje nuo aukščiausio žemės paviršiaus taško (šaligatvio) fiksuotas perkaitusio molio ir degėsių sluoksnis, liudijantis gaisrą.

3 pav. Akmenų, rištų moliu, konstrukcija šurfe 62. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 3. A clay-mortar stone structure in Test Pit 62.

Kauno, Maksimonių, and Nemunaičio Streets

In 2018, 44 test pits (a total of 101.5 m^2) were excavated at the site of sewer collector manholes to be newly installed on Kauno, Nemunaičio, and Maksimonių Streets (Fig. 1). A 0.7–2.8 m thick, 16th–20th-century cultural layer, 19th and 20th-century paving, and the remains of former structures (Fig. 2) were discovered on Kauno Street. A 16th–20th-century cultural layer that had been 1.6–3.6 m thick, the remains of the foundation of a 16th–17th-century structure (Fig. 3), and traces of fires were found on Nemunaičio Street. A 10–80 cm thick, 15th–17th-century cultural layer containing hand thrown pottery, iron slag, and animal bones were discovered under layers of aeolian sand on Maksimonių Street.

PALANGA

Nerijus Brazdeikis

Tyrimai Palangoje

2018 m. lapkričio mėnesį žvalgomieji tyrimai vykdyti Palangos mieste, J. Janonio g. 1, 3, 4, 6, Kretingos g. 5, 6, Senojo Turgaus g. 11 ir Vytauto g. 88A sklypų ribose, kur planuota pakloti naujas šilumos tiekimo tinklų atkarpas. Minėti sklypai patenka į saugomas Palangos miesto istorinės dalies (UK 12613), Palangos senojo miesto vietos (UK 17139) bei Palangos autobusų stoties (34852) teritorijas. Tyrimų metu ištirti aštuoni 2x1 m dydžio šurfai (16 m^2 bendras plotas) (1 pav.).

Žvalgomųjų tyrimų metu tirtuose šurfuose fiksuota sluoksnių stratigrafija panaši. Paviršiniai permaišyti sluoksniai, kuriuose aptikta XIX–XX a. radinių, fiksuoti iki maždaug 0,4–